

LUOTETTAVUUS JA KOKO

- Kännykät, lääketeollisuus, kaukosäätimet, tietokoneet, GPS –laitteet, mittausteknologia....
- Kolmas aineluokka -> puolijohdeet (pii, germanium ja gallium + seokset)
  - Osa elektroneista on löysemmin kiinnittyneenä kuin eristeissä
    - ✦ Lämpötilamuutos, säteilyn tuoma muutos jne.
    - ✦ Käyttöjännite pieni ja käyttöikä on pitkä
  - Puolijohdekomponentit; diodit, transistorit ja mikropiirit
    - ✦ Ledit ovat loistediodeja
    - ✦ Diodien päästö- ja estosuunnat; Kynnysjännite pitää ylittyä; estosuunnan läpilyöntijännite -> huono juttu ☹

Ledien käyttö ja sähkön säästö

Ledit ovat puolijohdediodeista tutuimpia. Ledin väri määräytyy sen mukaan, mistä puolijohdemateriaalista se on valmistettu.

- Käyttö lisääntynyt, koska valoteho kasvanut ja valkoisten led-valojen väri kehittynyt

- Elektroniikka perustuu puolijohteisiin, ja käyttö olosuhdemuutoksiin
- Sähkönjohtavuuden kolme luokkaa
- Sidokset ovat kovalenttisia

Puhdas -> huono johde

Epäpuhdas (15.ryhmä)

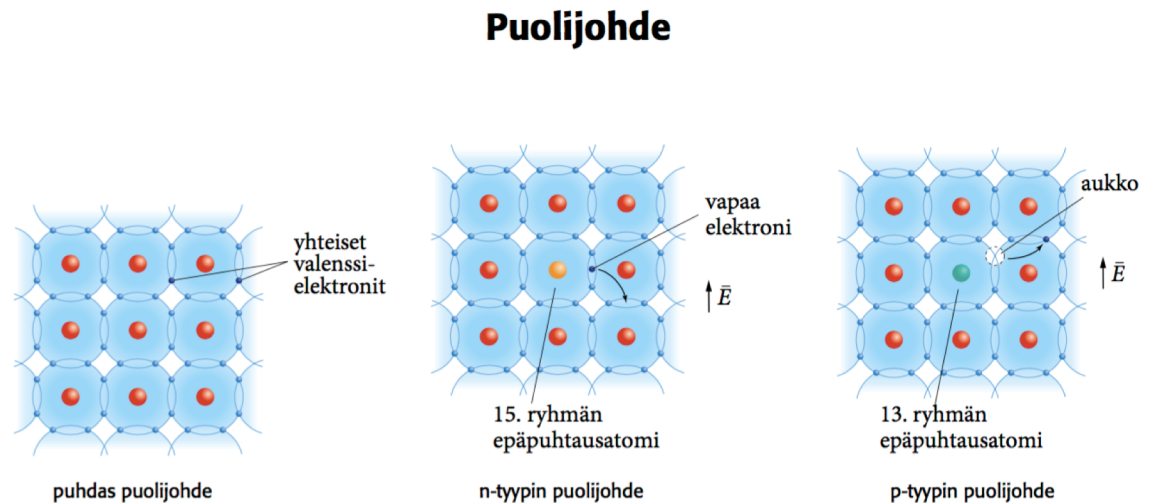
-> vapaa elektroni

-> n-tyypin puolijohde

Epäpuhdas (13. ryhmä)

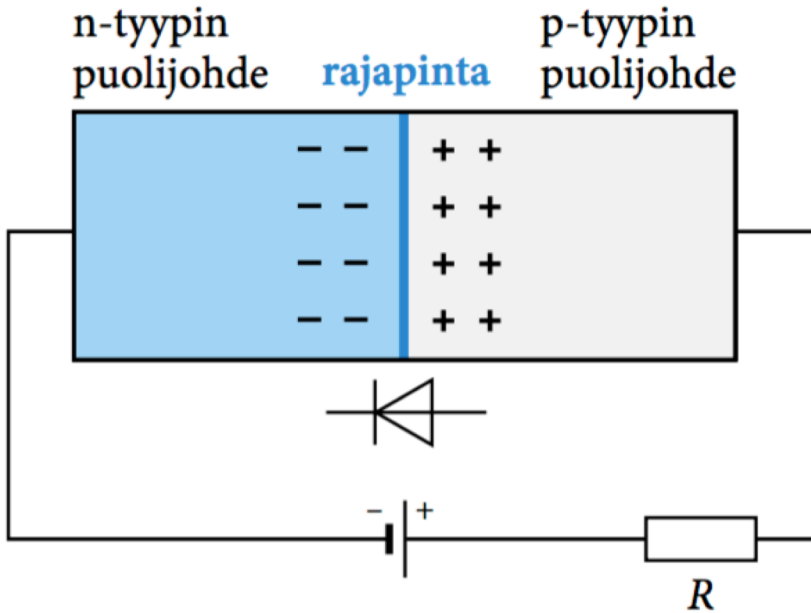
-> vapaa aukko

-> p-tyypin puolijohde

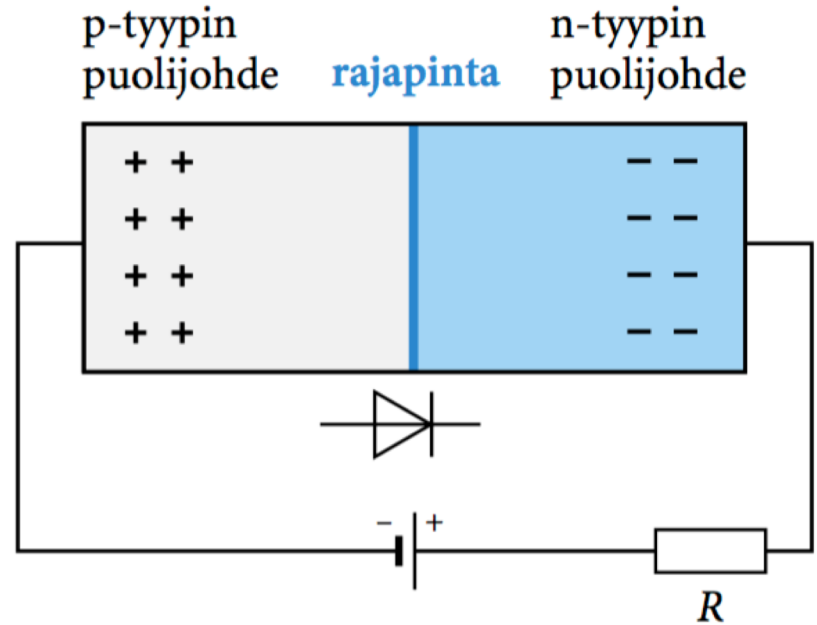

Diodin kytkentä

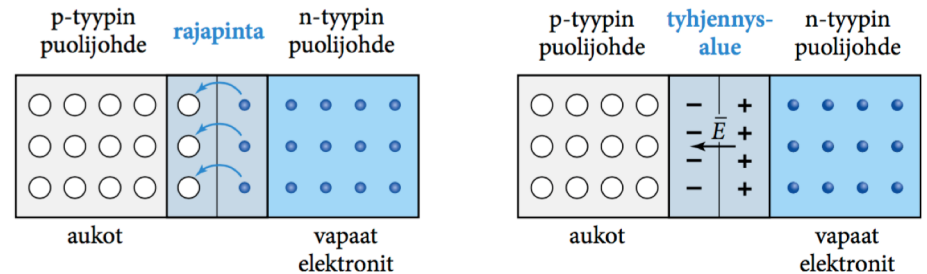
Päästösuuntaan kytketty diodi

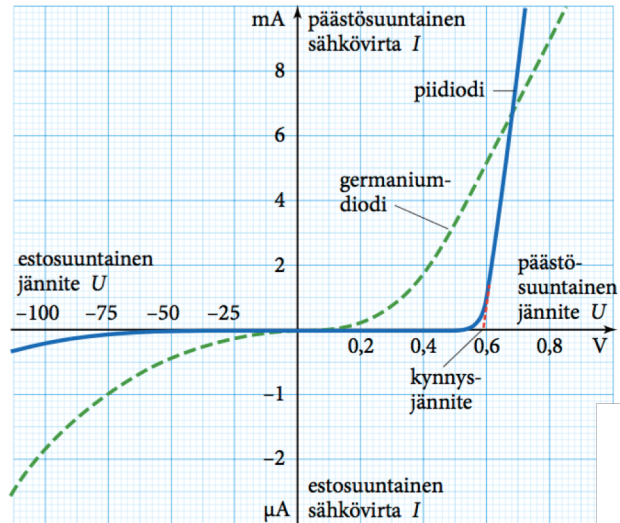
Estosuuntaan kytketty diodi

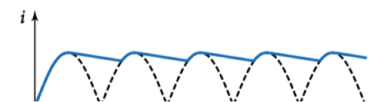
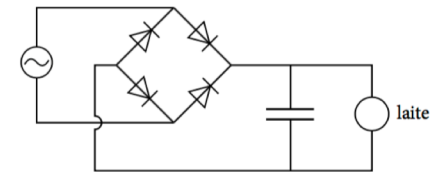
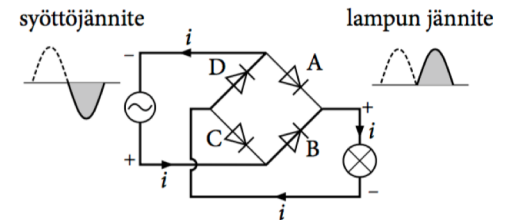
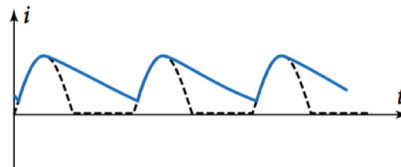
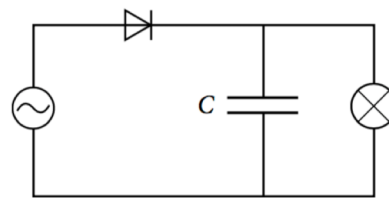
Rekombinaatio ja tyhjennysalue pn-rajapinnassa

Diodin ominaiskäyrä

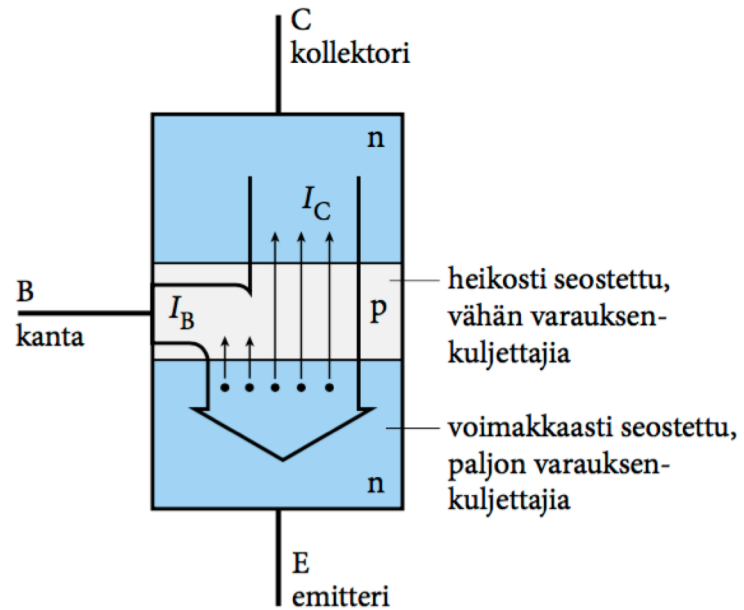
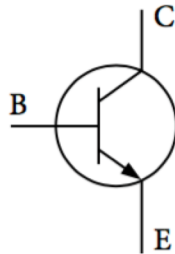
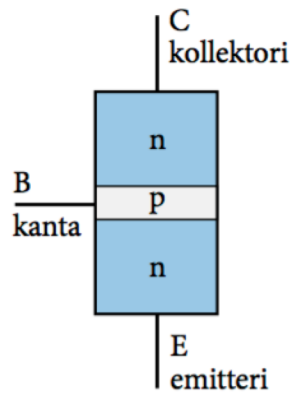
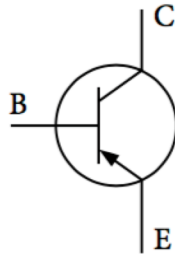
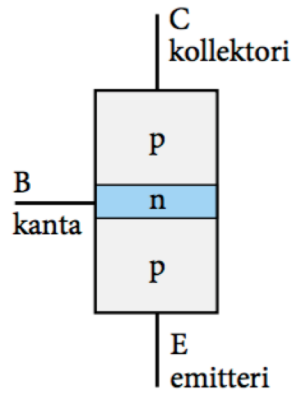

Diodi tasasuuntaajana

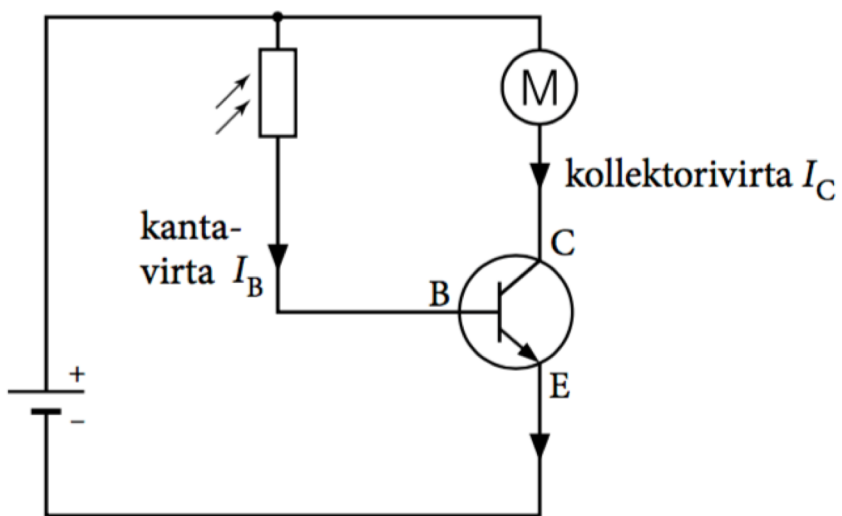

pnj- ja npn -transistori

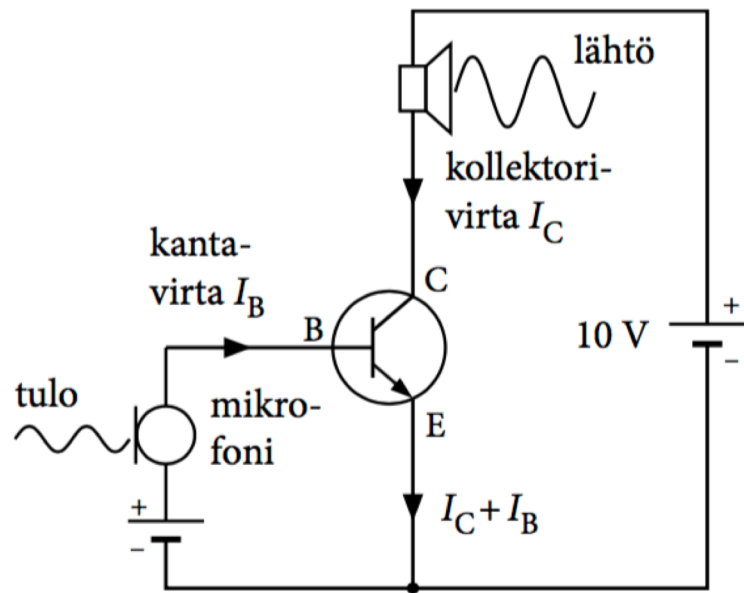

Transistori vahvistimena

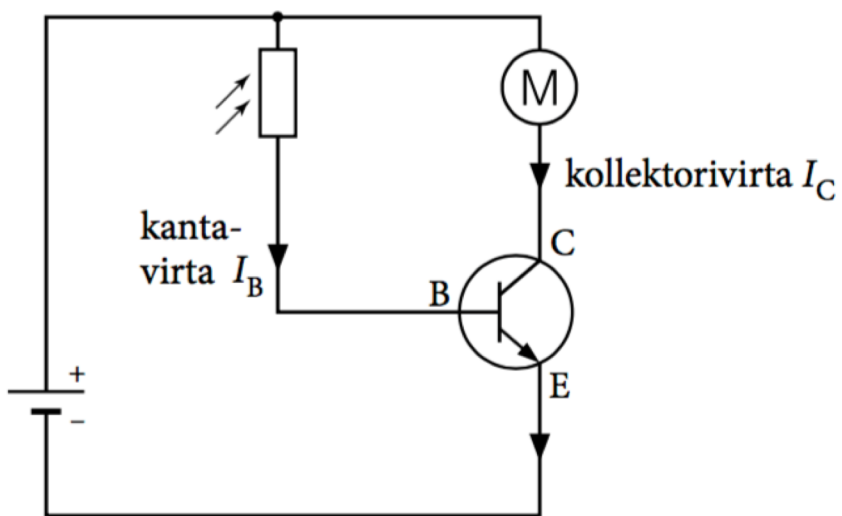

Transistori kytkimenä

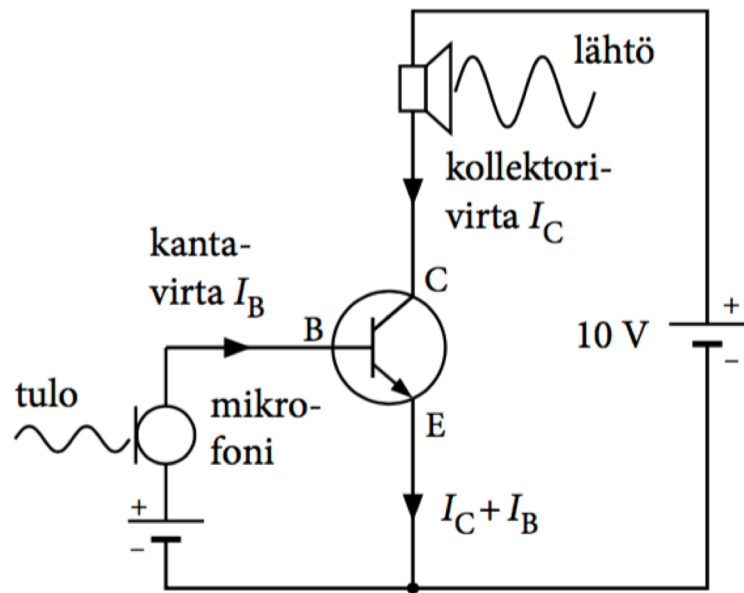

Transistori vahvistimena

Transistori kytkimenä

SUPRAJOHTAVUUS

Mitä on resistiivisyys ja miten se liittyy suprajohteisiin?

- Johdinmateriaalin vaikutusta aineen kykyyn estää virran kulkua eli resistanssin suuruuteen kutsutaan resistiivisyydeksi.
- Hyvän johteen resistiivisyys on pieni
- Eräiden aineiden resistiivisyys putoaa nolnaan hyvin matalissa lämpötiloissa. Ilmiötä kutsutaan suprajohtavuudeksi
- Ilmiö havaittiin vuonna 1911 elohopealle -269°C :ssa. -> Keramiikka?

YBCO eli $Y_1Ba_2Cu_3O_{6+y}$

- Sähköinen vastus häviää kokonaan ja kappale työntää magneettikentän sisältään.
  - Demo: Meissnerin efektissä suprajohteella ei ole sisällään magneettikenttää.
- Kiteen ovat nanokokoisia ja levyn tekemiseen hyödynnetään sooli-geeli-tekniikkaa.